

Bestuursverslag 2021

PCBO Ferwerderadiel

(40789)

Datum: juni 2022

INHOUDSOPGAVE

- H 1 *Inleiding*
 - 1.1. *Inleiding*
 - 1.2. *Instellingsgegevens*
 - 1.3. *Visie en missie PCBO Ferwerderadiel*
 - 1.4. *Organisatiestructuur*
 - 1.5. *Kernactiviteiten en speerpunten bestuursbeleid 2021*
 - 1.6. *Overige informatievereisten*

- H 2 *Uitgangspunten bestuursverslag*
 - 2.1. *Doel bestuursverslag*
 - 2.2. *Functie bestuursverslag*

- H 3 *Onderwijs*
 - 3.1. *Leerlingenaantallen en prognose*
 - 3.2. *Onderwijs en zorg*

- H 4 *Personeel*
 - 4.1. *Algemeen*
 - 4.2. *Strategisch personeelsbeleid*
 - 4.3. *Professionalisering*
 - 4.4. *Werkdrukmiddelen*
 - 4.5. *Ziekteverzuimpercentage*
 - 4.6. *Beheersing van uitgaven inzake uitkeringen na ontslag*

- H 5 *Huisvesting*

- H 6 *Financiën*
 - 6.1. *Inleiding*
 - 6.2. *Financiële kaders*
 - 6.3. *Investeringsbeleid*
 - 6.4. *Treasury beleid*
 - 6.5. *Kengetallen*
 - 6.6. *Analyse financiële situatie*
 - 6.7. *Analyse resultaat*

- H 7 *Toekomstparagraaf*

- H 8 *Continuïteitsparagraaf*

- Bijlagen*
 - 1. *Verslag Commissie Intern Toezicht 2020*
 - 2. *Organogram PCBO Ferwerderadiel*
 - 3. *Locaties scholen PCBO Ferwerderadiel*
 - 4. *Bestuurssamenstelling per 01-08-2020*

H 1. INLEIDING

1.1 Inleiding

Het bevoegd gezag van een vereniging is verantwoordelijk voor het opstellen van een jaarverslag.

Het jaarverslag bestaat uit twee documenten, namelijk het bestuursverslag en de jaarrekening. Voor 1 juli van elk jaar dient het jaarverslag van het voorgaande jaar bij het ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap te zijn ingediend. Middels dit verslag verantwoordt het bestuur van PCBO Ferwerderadiel de inzet van publieke middelen voor christelijk primair onderwijs in de gemeente Ferwerderadiel.

Horizontale verantwoording

Met dit jaarverslag legt het bevoegd gezag van de vereniging verticaal verantwoording af aan het ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap en horizontaal aan de ouders, werknemers en de (G)MR.

1.2 Instellingsgegevens

Naam:	Vereniging voor Protestants Christelijk Basisonderwijs in de gemeente Ferwerderadiel
Bestuursnummer:	40789
Rechtsvorm:	vereniging, opgericht in 1996
K.v. Koophandel nr:	40005874
Postadres:	Postbus 20, 9074 ZL Hallum
Bezoekadres:	De Streek 4, Ferwert
Telefoon:	0518 - 412489

1.3 Visie en missie van PCBO Ferwerderadiel

Grondslag

De vereniging heeft als grondslag de Bijbel als Gods woord. Deze bron vormt het uitgangspunt en het kader voor de normen en waarden van waaruit het onderwijs vormgegeven wordt. Wij willen de kinderen op onze scholen leren hun keuzes te maken vanuit respect, verantwoordelijkheid, solidariteit en zorg voor hun medemensen en hun leefomgeving.

Doel

1. De vereniging heeft als doel vanuit de Bijbelse relatie met God de jonge mens, als lid van een gemeenschap waarin jongeren en ouderen leven uit Godsvertrouwen, te begeleiden en te stimuleren op zijn weg naar volwassenheid.
2. De vereniging stelt zich ten doel werkzaam te zijn tot instandhouding van scholen voor Protestants Christelijk Basisonderwijs in Burdaard, Blija, Ferwert, Hallum en Marrum en tot oprichting van scholen in het werkgebied van de vereniging.
3. De vereniging tracht dit doel te verwerkelijken door het zoeken van samenwerking in alles wat tot de regionale en algemene belangen van het christelijk onderwijs behoort door het houden van vergaderingen en voorts door alle andere wettige middelen welke tot het gestelde doel dienstig zijn.

In bovenstaande artikelen uit de statuten staat beschreven wat we met onze vereniging willen bereiken en waar we voor willen staan. Onze missie of opdracht leiden we daaruit af. De missie geeft kort en kernachtig aan wat we willen bereiken en geeft richting aan ons beleid.

Visie op onderwijs en opvoeding

De scholen geven de christelijke identiteit gestalte door het vertellen en beleven van verhalen uit de Bijbel en door de omgang met elkaar. Ieder kind is een uniek door God geschapen wezen met eigen aanleg en mogelijkheden. In nauw overleg met de ouders wordt getracht het kind zo goed mogelijk te begeleiden, zodat het zich optimaal kan ontplooiën, met aandacht voor zowel de verstandelijke als de emotionele ontwikkeling. Vanuit deze uitgangspunten moet de school een veilige en vertrouwde leefomgeving zijn en een pedagogisch klimaat bieden waarin onderwijs zo georganiseerd is dat kinderen zich optimaal kunnen ontwikkelen.

Missie

PCBO Ferwerderadiel geeft vanuit Bijbelse visie vorm en inhoud aan onderwijs dat aan elk kind recht doet. Dit betekent dat veiligheid, ontplooiing en acceptatie centrale begrippen zijn. Het onderwijs houdt daarom meer in dan leren alleen. Ook opvoedkundige en levensbeschouwelijke aspecten spelen een rol. Van een leerkracht mag worden verwacht dat hij of zij deze visie en missie uitdraagt, dat kinderen in hun waarde worden gelaten en dat er respectvol met elkaar wordt omgegaan.

1.4 Organisatiestructuur

1. Algemene Leden Vergadering
2. Commissie Intern Toezicht
3. Directeur-bestuurder (Bestuur)
4. Schooldirecteuren
5. Medezeggenschap
6. Schoolcommissies

Zie voor het organogram van PCBO Ferwerderadiel Bijlage 2.

Code Goed Bestuur

PCBO Ferwerderadiel hanteert de Code Goed Bestuur zoals deze door de leden van de PO-raad is vastgesteld. Het bestuur heeft een statutaire scheiding aangebracht tussen bestuur, de directeur-bestuurder en toezicht, de Commissie Intern Toezicht.

Zie voor ontwikkelingen op het gebied van governance bij PCBO Ferwerderadiel Bijlage 1.

1.5 Kernactiviteiten en speerpunten van het gevoerde bestuursbeleid in 2021

De kernactiviteit van de vereniging

Het geven van christelijk onderwijs aan basisschoolleerlingen in de gemeente Ferwerderadiel is de kernactiviteit van de vereniging. Een belangrijk uitgangspunt van de vereniging is de scholen in de dorpen zo goed mogelijk in stand te houden.

Bestuurlijke zaken

De meeste zaken waar het bestuur mee bezig is, dragen een school overstijgend karakter. In 2021 heeft het bestuur zich naast de reguliere zaken vooral beziggehouden met het regelen van de gevolgen van de coronapandemie op onze scholen. Met name de zorg om continuïteit van het onderwijs door het hoge corona gerelateerde verzuim bij het personeel en het beperken en inhalen van de ontstane onderwijsachterstanden bij de leerlingen zijn hierbij bepalend geweest.

1.6 Overige informatievereisten

Maatschappelijk verantwoord ondernemen

Het schoolbestuur is zich continu bewust van het maatschappelijk speelveld waarin het zich bevindt en van de noodzaak om op maatschappelijk verantwoorde wijze het onderwijs binnen de vereniging inhoud te geven. Dit onderwerp maakt tevens onderdeel uit van de dialoog die het bestuur met andere betrokken partijen voert. In de toekomst wordt hieraan nadere invulling gegeven.

Toelatingsbeleid

De scholen zijn toegankelijk voor alle kinderen van ouders die de grondslag van de vereniging respecteren.

Internationalisering

In 2021 heeft It Fundamint een subsidie van € 5000,00 ontvangen op basis van de subsidieregeling internationalisering funderend onderwijs. Deze subsidie is gebruikt om een 12-tal collega's te trainen in "Engels in het basisonderwijs".

Klachtenregeling

Het bestuur is aangesloten bij de landelijke klachtencommissie van de besturenorganisatie Verus en heeft een klachtenregeling. Naast ouders en leerlingen kan een ieder die deel uitmaakt van de schoolgemeenschap klachten indienen. Die kunnen betrekking hebben op gedragingen en beslissingen van het bestuur en personeel of het nalaten daarvan en ook op gedragingen van anderen die deel uitmaken van de schoolgemeenschap.

De klachtenregeling is alleen van toepassing als andere mogelijkheden om gehoor te vinden voor een klacht zijn uitgeput. Veruit de meeste klachten over de dagelijkse gang van zaken in de school zullen in onderling overleg tussen ouders, leerlingen, personeel en schoolleiding op een juiste wijze worden afgehandeld. Indien dat echter, gelet op de aard van de klacht, niet mogelijk is, of indien de afhandeling niet naar tevredenheid heeft plaatsgevonden, kan men een beroep doen op deze klachtenregeling.

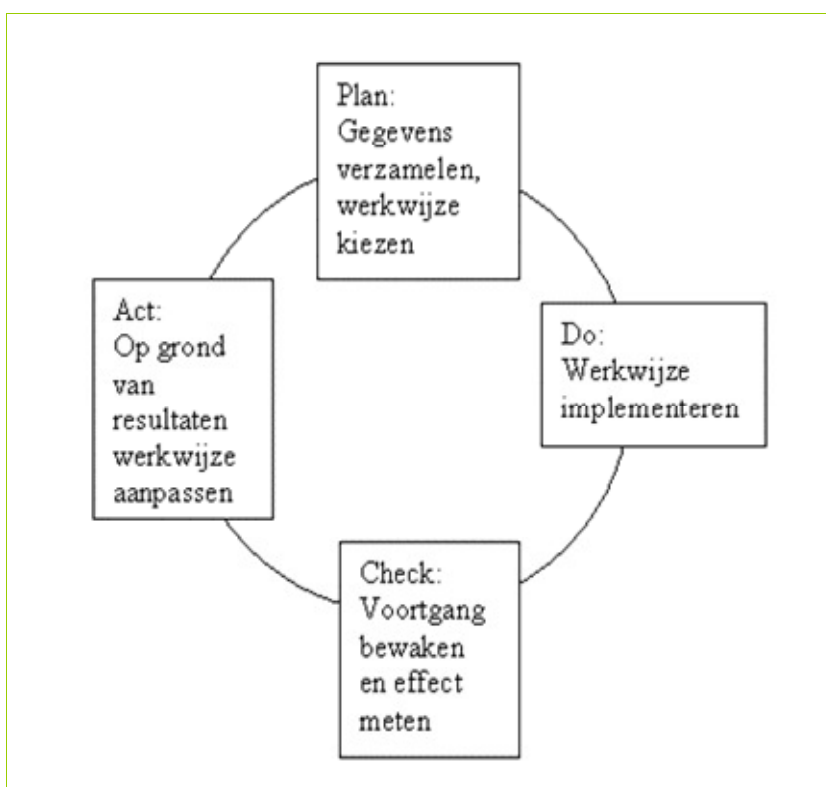
Het is een goede constatering dat, evenals in voorgaande jaren, ook in 2021 er geen klachten bij het bestuur of de landelijke klachtencommissie zijn binnengekomen met betrekking tot onze vereniging.

H 2. UITGANGSPUNTEN

2.1 Doel van het bestuursverslag

Het doel van dit verslag is inzicht geven in de besteding van de beschikbaar gestelde middelen waarmee aan de scholen toevertrouwde kinderen onderwijs geboden krijgen. Het bestuur wil met dit verslag met name inzicht geven in het (financiële) reilen en zeilen van de vereniging aan het personeel, de ouders en de gemeenschappelijke medezeggenschapsraad (GMR). Verder kan het verslag gebruikt worden voor informatie aan bijvoorbeeld het ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap, de Onderwijsinspectie, het voortgezet onderwijs, de gemeente en de peuterspeelzalen in de regio.

Het verslag is een middel om op hoofdlijnen een beeld te geven waar de beschikbare geldelijke middelen aan zijn besteed en in de toekomst aan zullen worden besteed. Ook past het in de plan-do-check-act gedachte die we bij de kwaliteitszorg binnen de vereniging hanteren. Ter verduidelijking volgt hieronder de kwaliteitscirkel van Deming.

2.2 Functie van het bestuursverslag

Het bestuurs- en jaarverslag kent onder andere de volgende functies:

- een verantwoordingsdocument
- een (intern) beheer document
- een informatiedocument
- een vergelijkingsinstrument
- een public relations document.

H 3. ONDERWIJS

3.1 Leerlingenaantallen en leerlingenprognose

De belangrijkste doelstelling van de vereniging is het verzorgen van christelijk basisonderwijs in de dorpen binnen de voormalige gemeente Ferwerderadiel. Per 1 augustus 2019 is de Flieterpen in Reitsum gesloten en zijn er in vijf dorpen basisscholen te vinden die op 1 oktober 2021 variëren in leerlingenaantal van 65 tot meer dan 219 leerlingen.

Hieronder staat een overzicht van de leerlingenaantallen per teldatum 1 oktober 2021 en een leerlingenprognose voor de komende jaren vermeld. Hoewel een prognose vanwege niet voorziene omstandigheden jaarlijks moet worden bijgesteld, is de verwachting dat het aantal leerlingen op de scholen van PCBO Ferwerderadiel de komende jaren zal blijven dalen. Prognoses over een periode van 15 jaar laten een beeld van geleidelijke krimp zien. Het bestuur zal daarop de komende jaren moeten anticiperen.

De leerlingenaantallen per 1 oktober 2021 en een leerlingenprognose voor de komende jaren

feitelijk		1-10-2018		1-10-2019		1-10-2020		1-10-2021	
		OB	BB	OB	BB	OB	BB	OB	BB
04JG	De Flieterpen	8	20						
05OU	It Fundamint	125	107	119	124	107	132	97	122
06QO	De Ikker	34	37	34	34	32	35	32	33
07ME	Op Streek	43	49	47	47	49	42	45	38
08BI	De Welle	73	48	72	59	75	59	75	61
08LZ	Aasterage	70	67	68	65	65	68	61	75
		681		669		664		639	
prognose		1-10-2022		1-10-2023		1-10-2024		1-10-2025	
		OB	BB	OB	BB	OB	BB	OB	BB
05OU	It Fundamint	95	122	82	122	84	106	91	97
06QO	De Ikker	38	28	39	29	40	33	44	32
07ME	Op Streek	47	40	43	44	40	48	38	45
08BI	De Welle	61	66	66	66	66	68	57	61
08LZ	Aasterage	63	67	65	64	62	69	50	68
		627		620		616		583	

3.2 Onderwijs en zorg

De scholen voldoen allemaal aan de basiskwaliteit en de eindopbrengsten van onze scholen liggen boven de signaleringswaarde van de inspectie. Op alle scholen wordt de IEP-toets als eindtoets afgenomen. Vanuit de bovenschoolse rapportage werken we doelgericht aan de opbrengsten van elke individuele school.

Om de kwaliteitszorg van alle scholen goed in beeld te krijgen werken wij op alle scholen met WMK (Werken met Kwaliteitskaarten). In een cyclus van 4 jaar komen alle onderdelen aan bod. De scholen nemen na analyse en gesprek binnen het team de uitkomst van WMK mee in het schooljaarplan.

De scholen gebruiken de informatie die de Sociale Veiligheidslijst van de Kanjertraining oplevert als aanknopingspunten voor de verbetering van het veiligheidsbeleid. Op alle scholen gebruiken wij het antipestbeleid van de Kanjertraining.

Sinds 2019 wordt binnen de vereniging gebruik gemaakt van de meldknop van M5. De M5 aanpak is de ontbrekende schakel in de aanpak van stelselmatig pesten. Het maakt zichtbaar wat zich buiten het zicht van volwassenen afspeelt en waardoor er meer grip ontstaat op het pesten op en rond de school.

Op verenigingsniveau is er een veiligheidsplan vastgesteld met instemming van de GMR.

Om de samenwerking binnen en tussen de scholen te versterken (van en met elkaar leren, halen en brengen) hebben we diverse werkgroepen, zoals van de taalcoördinatoren, de rekencoördinatoren, de Intern Begeleiders en het zorgadviesteam. De bovenschoolse coördinator onderwijs en kwaliteit is voorzitter van deze werkgroepen en stuurt de verschillende processen aan.

Passend onderwijs

In het zorgbeleidsplan staat beschreven hoe wij binnen de vereniging werken en welke in- en externe partners betrokken zijn. Het zorgbeleidsplan is eind 2021 geëvalueerd en bijgesteld.

Het doel van PCBO Ferwerderadiel hierbij is dat alle leerlingen onderwijs krijgen dat past bij hun kwaliteiten en mogelijkheden. Binnen PCBO Ferwerderadiel wordt gewerkt aan de hand van de cyclus van het handelingsgericht werken (HGW). HGW verbetert de kwaliteit van het onderwijs en de begeleiding van alle leerlingen. Het is een systematische manier van werken, waarbij het aanbod afgestemd is op de onderwijsbehoeften en de basisbehoeften van de leerlingen. Aan de hand van de kindkenmerken wordt gekeken welke onderwijsbehoeften het betreffende kind heeft. Het onderwijs wordt daarop aangepast. Binnen de vereniging zijn naast de bovenschoolse coördinator onderwijs en kwaliteit ook een aantal specialismen aanwezig binnen de scholen, zoals taal, rekenen, en dyslexie. Vanuit het bovenschools zorgadviesteam (ZAT) wordt ondersteuning geboden aan de teams en wordt waar nodig extra ondersteuning ingezet door deze specialisten en/of het expertisecentrum "Briljant" te Leeuwarden. PCBO Ferwerderadiel maakt deel uit van het Samenwerkingsverband Passend Onderwijs Friesland.

Onderwijsachterstanden

In 2020 hebben we de aandacht opnieuw gefocust op de inzet van programma's die ons helpen de laaggeletterdheid in de scholen te bestrijden. De nieuwe software voor jonge kinderen ter voorbereiding op het aanvankelijk lezen is in 2021 verder geïmplementeerd. Hierin is de samenwerking met de bibliotheken worden gezocht. Echter, door de aanhoudende beperkingen als gevolg van corona is dit proces vooralsnog gestagneerd. Tijdens de lockdownperiodes is nadrukkelijk gekeken naar die leerlingen die extra aandacht behoeven. Nagenoeg al deze leerlingen zijn ook in 2021 op school opgevangen en begeleid.

In Hallum en Ferwert is ook in 2021 samen met "Kids First COP groep" verder gewerkt aan het uitbouwen van de scholen tot Kindcentrum, waarbij onderwijs en opvang meer en meer op elkaar worden afgestemd.

De onderwijsachterstandsmiddelen worden ingezet voor het verkleinen van de groepen op De Ikker in Blija.

Nationaal Programma Onderwijs

Sinds we in maart 2020 voor het eerst werden geconfronteerd met een verplichte scholensluiting als gevolg van de corona-epidemie hebben ook in 2021 al onze medewerkers zich onder moeilijke omstandigheden enorm ingespannen om het onderwijs zoveel mogelijk door te laten gaan. Om de negatieve effecten hiervan zoveel als mogelijk te beperken heeft het kabinet het Nationaal Programma Onderwijs ingesteld. De scholen ontvangen hiervoor vanaf het schooljaar 2021-2022 een extra bekostiging. Waarschijnlijk wordt ook voor het schooljaar 2022-2023 extra subsidie beschikbaar gesteld. Het is de bedoeling dat hiermee de vertragingen zo snel als mogelijk worden ingelopen en er is ruimte om, waar nodig, achterstanden in de komende schooljaren verder in te lopen. Met instemming van de GMR wordt 10% gedoteerd aan een voorziening voor transitievergoedingen en verrekening uitkeringskosten; met de niet in 2021 bestede NPO-middelen wordt een bestemmingsreserve NPO gevormd.

Vanuit de schoolzelfevaluatie (schoolscan), welke in mei 2021 op de scholen is gedaan, blijkt dat we te maken hebben met het feit dat verschillen tussen leerlingen groter zijn geworden. Elke school heeft naar aanleiding hiervan een plan van aanpak opgesteld. De MR-en hebben hier mee ingestemd.

Binnen de scholen van PCBO Ferwerderadiel is, samen met de teams en de medezeggenschapsraden, ervoor gekozen om te investeren in 1-op-1 begeleiding, individuele instructie, klassenverkleining door inzet van extra leerkrachten en extra onderwijsassistentie. Ook hebben sommige scholen gekozen voor de inzet van vakleerkrachten voor bijvoorbeeld bewegingsonderwijs en textiele werkvormen. Binnen PCBO Ferwerderadiel is er voor gekozen om hier alleen personeel in loondienst voor in te zetten. Er is 0% van de NPO gelden ingezet voor inhuur van personeel niet in loondienst.

Ook wordt extra ingezet op directe instructie, leren van medeleerlingen, technieken begrijpend lezen, gesproken taalinterventies, sportieve activiteiten, cultuureducatie, samenwerkend leren etc. Hierbij richten wij ons op alle leerlingen (niet alleen de laagst scorende leerlingen, maar ook op de 'basisgroep' en hoger scorende leerlingen). Een mooi bijeffect van de gelden van het NPO is dat de werkdruk wordt verminderd en dat groepen tijdelijk weer samengevoegd kunnen worden als er een leerkracht ziek is en er geen vervanging beschikbaar is. Dit zorgt voor continuïteit en rust in onze scholen. Ook is op It Fundamint en op De Ikker gestart met het zogenaamde Unit-onderwijs. Met deze nieuwe manier van werken wordt een effectievere inzet van onderwijs beoogd, om kennis en vaardigheden bij te spijkeren met de focus op beheersingsgericht onderwijs, instructie aan kleinere groepen en leren van en met elkaar. Ook geeft deze nieuwe werkwijze meer flexibiliteit in het opvangen van verzuim, bij het veelvuldig ontbreken van goede invalleerkrachten. Het is te vroeg om iets te kunnen zeggen over de resultaten van de extra inzet. Ter voorbereiding op het schooljaar 2022-2023 wordt op elke school opnieuw een schoolzelfevaluatie uitgevoerd. De resultaten daarvan bepalen mede of de inzet van middelen bijstelling behoeft.

H 4. PERSONEEL

4.1 Algemeen

Het bevoegd gezag is werkgever van de medewerkers op de scholen. Op 31 december 2021 waren 75 personeelsleden in dienst voor in totaal 46,26 fte.

Verdeling van de medewerkers van PCBO Ferwerderadiel per functiegroep.

Categorie	Functienaam		Funcieschaal	FTE
Management	Directeur		D12	3,1000
	Directeur-bestuurder		B2	1,0000
OP	Leraar basisonderwijs		L10	32,2891
	Leraar basisonderwijs		L11	2,2238
OOP	Leraarondersteuner		7	0,5424
	Onderwijsassistent		4	4,0125
NOP	Directiesecretaresse		6	0,6511
	Beleidsmedewerker ICT		L10	0,4000
	Beleidsmedewerker Onderwijs en kwalit		12	0,3000
	Schoonmaak		1	1,7428

De gewogen gemiddelde leeftijd van de medewerkers van de afgelopen vier jaren

Naam	1-10-2018	1-10-2019	1-10-2020	1-10-2021
40789	39,59	40,04	39,69	39,18
04JG de Flieterpen	41,23	-	-	-
05OU It Fundamint	38,44	38,19	37,42	37,53
06QO De Ikker	37,01	38,14	39,25	39,01
07ME Op streek	44,72	43,98	40,92	41,64
08BI De Welle	38,56	40,71	41,54	38,25
08LZ Aasterage	37,59	39,20	39,32	39,47

Hieronder staat een overzicht van de leeftijdsverdeling van de medewerkers. Daaruit blijkt dat 28% van de personeelsleden 55 jaar of ouder is. Dit betekent dat het leeftijdsfasebewust personeelsbeleid is. In 2020 was dit percentage 25%.

Leeftijdsverdeling van de medewerkers per 31 december 2021.

2021-2022	Aantal	Totaal
leeftijds-cohort	personeelsleden	WTF
15-24	2	0,6000
25-34	19	13,592
35-44	15	8,7505
45-54	18	10,6156
55 en ouder	21	12,7036
Eindtotaal	75	46,2617

4.2 Strategisch personeelsbeleid

Verskillende personeelsinstrumenten, zoals mobiliteit, scholing en klassenvisitatie, zijn ingezet om de werkwijze af te stemmen op de onderwijskundige visie. De persoonlijke ontwikkelplannen zijn afgestemd op de jaarthema's van de school en de vereniging. Het schooljaar 2021-2022 staat in het teken van krapte op de arbeidsmarkt. Het thema "boeien en binden" is daarmee actueler dan ooit.

Op schoolniveau wordt naar aanleiding van de besprekingen rondom het werkverdelingsplan en de middelen vanuit het Nationaal Programma Onderwijs steeds duidelijker waar zowel kracht als ontwikkelpunten liggen. Bij de inzet van personeel wordt hiermee zoveel mogelijk rekening gehouden.

De bekwaamheidsdossiers zijn bij voorzien natuurlijk verloop geraadpleegd om te zien welke expertise de vereniging verlaat. Deze informatie wordt ook gebruikt bij werving en selectie. Tevens worden de wensen met betrekking tot mobiliteit gebruikt om eventuele leemtes gericht in te vullen. Bij al deze processen is de GMR op verenigingsniveau en de MR op schoolniveau betrokken.

4.3 Professionalisering

Het bestuur van de vereniging heeft beleid vastgesteld met betrekking tot de manier waarop medewerkers behoren te functioneren. Alle scholen binnen de vereniging beschikken over organisatie- en specifieke schoolcompetenties. Ieder personeelslid beschikt over en beheert zelf een bekwaamheidsdossier. Aan de hand van de vastgestelde gesprekkencyclus wordt de ontwikkeling en scholing van leerkrachten gemonitord. Alle leerkrachten hebben een persoonlijk ontwikkelingsplan (pop) en er vindt collegiale consultatie plaats. In het jaar 2021 is gestart met een nieuwe vorm van gespreksvoering op basis van "de vier sleutels" van Theo Wildeboer. Het beleid is aangepast en geaccordeerd door de GMR.

4.4 Werkdrukmiddelen

In de aanloop naar het schooljaar 2021-2022 zijn binnen alle teams gesprekken gevoerd over de inzet van de middelen voor het verlagen van de werkdruk. Op basis van deze gesprekken is de feitelijke inzet ervan bepaald. De werkdrukmiddelen zijn als volgt ingezet:

INZET WERKDRUKMIDDELEN	Inkomsten	Uitgaven
It Fundamint	€ 60.414	€ 60.582
de Ikker	€ 16.936	€ 17.746
Op Streek	€ 23.003	€ 14.896
De Welle	€ 33.873	€ 23.480
Aasterage	€ 33.620	€ 16.887
	€ 167.846	€ 133.591

De extra personele inzet wordt gebruikt voor het realiseren van extra groepen, voor het uitroosteren van leerkrachten en voor het extra inzetten van onderwijsassistenten. Alle MR'en hebben ingestemd met het werkverdelingsplan van hun school.

4.4 Ziekteverzuimpercentage

Het ziekteverzuimpercentage over het kalenderjaar 2021 bedroeg 11,29%.

Ziekteverzuimpercentages PCBO Ferwerderadiel over de jaren 2016 tot en met 2021

	2016	2017	2018	2019	2020	2021
40789	9,91	8,43	7,45	6,42	7,27	11,29
	2016	2017	2018	2019	2020	2021
04JG De Flieterpen	0,90	1,29	6,10	2,96		
05OU It Fundamint	9,53	9,07	10,61	7,92	7,15	6,31
06QO De Ikker	8,01	9,99	6,69	6,35	3,06	22,99
07ME Op Streek	14,65	7,12	11,98	12,70	12,00	4,53
08BI De Welle	10,48	15,90	2,39	3,50	6,84	12,69
08LZ Aasterage	15,89	7,22	6,96	5,09	7,31	19,96
Stafbureau						1,27

Bij de interpretatie van de verzuimpercentages dient er rekening mee te worden gehouden dat het aantal medewerkers op de meeste scholen gering is en het ziekteverzuim van één medewerker een grote invloed heeft op het verzuimpercentage. Het verzuimpercentage is in 2021 gestegen. Het verzuimpercentage is geanalyseerd en wordt veroorzaakt door niet beïnvloedbaar, medisch verzuim.

4.5 Beheersing van uitgaven inzake uitkeringen na ontslag

In voorgaande jaren is via resultaatbestemming een bestemmingsreserve personeel gevormd in verband met personele frictiekosten. In het verslagjaar bedroeg deze reserve € 50.000. In het kader van de Wet werk en zekerheid (Wwz) is dit nodig om zo nodig transitievergoedingen te kunnen betalen. Daarnaast kan een deel van de bestemmingsreserve worden besteed aan noodzakelijke scholing, outplacement en juridische bijstand.

H 5. HUISVESTING

Het bestuur van PCBO Ferwerderadiel is van mening dat adequate huisvesting één van de essentiële randvoorwaarden is voor het geven van kwalitatief verantwoord onderwijs. In het kader van onderwijskundige aanpassingen is een aantal schoolgebouwen de afgelopen jaren aan de hedendaagse eisen aangepast.

Nieuwe onderwijskundige concepten vragen vaak ook bouwtechnische aanpassingen. Er is bijvoorbeeld behoefte aan ruimtes waar groepjes kinderen kunnen samenwerken en aan ruimtes waar met kleine groepen kinderen gewerkt kan worden. In principe heeft elke school een aparte directiekamer, een personeelsruimte en een vertrek voor de intern begeleider.

Vanaf 2015 komt het groot buitenonderhoud voor rekening van de vereniging. Hiervoor werd dit door de gemeente vergoed. In de meerjarenbegroting is hiermee rekening gehouden. Omdat het bestuur niet heeft kunnen reserveren voor groot onderhoud en/of renovaties worden investeringen die hiermee gepaard gaan, en die de economische levensduur van het gebouw beduidend verlengen, afgeschreven over een periode van 25 jaar.

Op de schoolpleinen bevindt zich een aantal buitenspeeltoestellen. Deze toestellen zijn allemaal goedgekeurde apparaten die voorzien zijn van een keurmerk. Deze speelattributen worden meerdere keren per jaar door een gemeentelijk medewerker geïnspecteerd. Scholen ontvangen van deze inspectie een logboek. In verband met de veiligheid wordt erop toegezien dat alleen goedgekeurde toestellen door de kinderen worden gebruikt. Bij geconstateerde gebreken aan een toestel wordt dat toestel niet eerder weer gebruikt dan dat de gebreken zijn verholpen.

In 2021 heeft Visser Bouwmanagement Fryslân de meerjarenonderhoudsplanning geactualiseerd. De daarin geraamde onderhoudskosten zijn voor het bevoegd gezag in principe het uitgangspunt bij het vaststellen van de kosten groot onderhoud ten laste van het bevoegd gezag voor de komende jaren.

Begin schooljaar 2020-2021 zijn de luchtventilatiesystemen op alle scholen getoetst of ze voldoen aan de reguliere geldende gezondheidsrichtlijnen. Dit om de kans op overdracht van het coronavirus binnen de schoolgebouwen te minimaliseren. Op basis van de resultaten is per school een plan van aanpak opgesteld. De noodzakelijke aanpassingen worden uitgevoerd tijdens het schooljaar 2021-2022.

H 6. FINANCIËN

6.1. Inleiding

Sinds de invoering van de lumpsumfinanciering zijn de verantwoordelijkheden ten aanzien van de beheersing van zowel de personele als de materiële kosten volledig bij het schoolbestuur komen te liggen. Om deze verantwoordelijkheid nu en in de toekomst te kunnen nemen, is een gezonde financiële situatie evenals een goed werkende Planning & Control van groot belang. De verantwoordelijkheid voor het opstellen van de begroting ligt bij het bestuur. De Commissie Intern Toezicht keurt de begroting goed en de realisatie van de begroting en de bewaking ervan is een taak van de directeur-bestuurder. Deze rapporteert op geregelde tijden aan de Commissie Intern Toezicht.

Met de administratiedienstverlener zijn afspraken gemaakt over de periodieke levering van managementinformatie.

6.2. Financiële kaders

Het bestuur heeft minimum- en streefwaarden van belangrijke financiële kengetallen vastgesteld. Elk jaar wordt in de begroting vastgesteld hoe de beschikbare middelen over de scholen en het management worden verdeeld. Bij de verantwoording van de middelen wordt een duidelijk onderscheid gemaakt tussen private en publieke gelden.

Er is sprake van een budgetverdeling waarbij de binnenkomende gelden met behulp van verdelingsregels worden gespreid over de diverse budgethouders. De verdelingsregels komen globaal op het volgende neer: materiële lasten waarop de schooldirecteur invloed heeft worden samen met de daaraan gekoppelde baten op schoolniveau beheerd, loonkosten (en bijbehorende baten) worden bovenschools beheerd waarbij de toedeling gemeten in fte's door de schooldirecteur worden gemonitord. De baten en lasten van de huisvesting worden bovenschools beheerd alsook de baten en lasten voor gezamenlijke inspanningen. Een heel specifiek toewijzing van baten en lasten naar schoolniveau betreft de middelen voor werkdrukvermindering.

Prestatiebox

Deze subsidie is een verzameling van verschillende subsidies, zoals de professionalisering schoolleiders, opbrengst gericht werken, professionalisering leraren en cultuur. In 2021 heeft de vereniging € 83.599 aan subsidie prestatiebox ontvangen. De prestatiebox is in 2021 ten behoeve van het personeel ingezet. De component cultuur wordt bij de scholen voornamelijk ingezet in voorstellingen verzorgd door Keunstwurk en OPUS3. Vanaf het schooljaar 2021-2022 komt de prestatiebox te vervallen. Hiervoor in de plaats komt een bijzondere bekostiging professionalisering en begeleiding starters/schoolleiders. Voor 2021 bedraagt deze bekostiging € 26.062.

Allocatie van middelen

Het bestuur voert het beleid dat de door de overheid beschikbaar gestelde publieke middelen optimaal worden ingezet voor het primaire proces.

Wachtgeld PO

PCBO Ferwerderadiel biedt eigen wachtgelders vacatures aan als er een beschikbare vacature ontstaat passend bij de eigen wachtgelder. Functies worden niet aangeboden als PCBO Ferwerderadiel ontheffingen heeft afgesproken met de eigen wachtgelder.

6.3. Investeringsbeleid

Gedurende het boekjaar hebben de reguliere investeringen plaatsgevonden met betrekking tot leermiddelen, ICT en huisvesting. Het geplande onderhoud op basis van het meerjaren-onderhoudsplan is gedurende het kalenderjaar niet in zijn geheel uitgevoerd. Het gaat hierbij met name om de renovatie van de Ikker. Deze is doorgeschoven naar 2022.

6.4. Treasurybeleid

Het treasurybeleid is vastgesteld binnen de kaders van de regeling beleggen en belenen voor instellingen voor onderwijs en onderzoek. In het Treasurystatuut wordt het treasurybeleid uiteengezet evenals een beschrijving van de taken, bevoegdheden en verantwoordelijkheden van de Treasurycommissie. Door deze commissie wordt jaarlijks het Treasuryplan opgesteld en de resultaten en bevindingen worden gerapporteerd aan het bestuur. In 2019 is de gehele effectenportefeuille verkocht en omgezet in liquide middelen.

6.5. Kengetallen

Binnen onze vereniging zijn belangrijke grenswaarden van financiële kengetallen vastgesteld. Deze hebben vooral betrekking op kengetallen over de balanssituatie per 31 december van enig jaar. De Commissie Don maakt hierbij onderscheid tussen een beoordeling van het vermogensbeheer en een beoordeling van het budgetbeheer.

Hieronder staat een overzicht van de kengetallen voor PCBO Ferwerderadiel.

Overzicht van de financiële kengetallen van de vereniging

	Realisatie 2020	Realisatie 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024
1. Vermogensbeheer					
Solvabiliteit 2	83%	79%	71%	67%	60%
Huisvestingsratio	3%	10%	10%	11%	11%
2. Budgetbeheer					
Rentabiliteit	2,33%	0,26%	-3,59%	-5,73%	-7,87%
Liquiditeit	2,38	2,41	0,73	0,43	0,08
3. Weerstandsvermogen					
Weerstandsvermogen	38%	35%	30%	26%	19%
4. Reserves					
Signaleringswaarde publiek eigen vermogen	1.606.439	1.566.603	2.000.486	1.950.778	1.891.773
Feitelijk publiek eigen vermogen	309.746	359.066	65.054	-206.357	-562.623
Reservepositie	-1.296.693	-1.207.537	-1.935.432	-2.157.135	-2.454.396
5. Personeels- en leerlingkengetallen					
FTE Directie	4,35	4,23	4,70	4,70	4,70
FTE OP	11,08	11,68	38,00	36,50	34,70
FTE OOP	39,83	41,55	10,50	9,70	8,70
FTE Totaal	55,26	57,46	53,20	50,90	48,10
Aantal leerlingen (t-1)	670	664	639	640	629

Solvabiliteit

De solvabiliteit geeft de verhouding aan tussen 'het eigen vermogen inclusief de voorzieningen' en 'het totale vermogen'. Het geeft aan in hoeverre de organisatie in staat is om te voldoen aan de totale schulden. De norm is vooralsnog 50%. De organisatie zit ruim boven de vastgestelde norm met een solvabiliteit van 79%. Dit geeft aan dat de organisatie ruim voldoende in staat is om haar schulden te voldoen.

Huisvestingsratio

De huisvestingsratio is de verhouding tussen de huisvestingslasten (inclusief de afschrijvingen gebouwen en terreinen) en de totale lasten. De huisvestingsratio geeft het aandeel van de totale huisvestingslasten in verhouding van de totale lasten weer. Hierbij wordt een maximum van 10% als norm gehanteerd. De vereniging heeft in 2021 een huisvestingsratio van 10% en zit hiermee op de grens.

Rentabiliteit

De rentabiliteit wordt bepaald door het 'resultaat uit gewone bedrijfsvoering' (exploitatieresultaat) te delen door het totaal aan baten. In non-profit organisaties wordt de rentabiliteit ook wel het begrotingsoverschot genoemd (of het begrotingstekort bij een negatief exploitatieresultaat). De norm is positief. In 2021 wordt voldaan aan deze norm met een rentabiliteit van 0,26%.

Liquiditeit

Het kengetal liquiditeit (current ratio) is de verhouding tussen de 'vlottende activa' (vorderingen en liquide middelen) en de 'vlottende passiva' (kortlopende schulden). Het geeft aan in hoeverre de organisatie in staat is om te voldoen aan de kortlopende schulden. De signaleringswaarde van de inspectie bedraagt minimaal 0,75. De norm van de vereniging is vastgesteld op 1,3. Per 31 december 2021 is de liquiditeit 2,36. Hiermee wordt voldaan aan de norm van de vereniging.

Weerstandsvermogen

Het weerstandsvermogen is de verhouding tussen het 'totale eigen vermogen' minus de 'materiele vaste activa' en het totaal van de 'rijksbijdragen'. Het geeft een indicatie van de financiële veerkracht en continuïteit na een calamiteit. De norm is 10 – 20%, afhankelijk van het risicoprofiel van de organisatie. Nu de organisatie erboven zit (35% in 2021) betekent dit dat er meer dan voldoende vermogen is opgebouwd om onvoorziene risico's op te vangen.

Reserves

De bovengrens voor de reservepositie bedraagt groter dan 0. Door de inspectie van het onderwijs is deze reservepositie ontwikkeld om bovenmatige reserves te signaleren. Indien de reservepositie groter dan 0 is, kan er sprake zijn van een bovenmatig eigen vermogen. Bij de vereniging blijft de reserve positie de komende jaren onder 0. Dit betekent dat er geen te hoge reserves aangehouden worden.

6.6. Analyse financiële situatie

De hiervoor genoemde financiële kengetallen voor vermogensbeheer en budgetbeheer geven een goede indicatie van de financiële situatie van onze vereniging. Alle kengetallen voldoen in 2021 aan de normen van het bestuur en daarmee is de financiële situatie gezond te noemen.

6.7. Analyse resultaat

Het exploitatieresultaat 2021 is € 13.045. Dit positieve resultaat komt mede door de stijging van de rijksbijdrage, die hoger is dan de stijging van de kosten.

Staat van baten en lasten

Grootboekrekening	Realisatie	Begroting	Realisatie	Begroting	Begroting	Verschil	Verschil
	2020	2021	2021	2022	2023	tov begroting	tov vorig jaar
3.1 Rijksbijdragen	4.542.901	4.499.721	4.933.607	4.893.992	4.578.815	433.886	390.706
3.2 Overheidsbijdragen	36.482	6.549	9.417	7.301	7.301	2.868	-27.065
3.5 Overige baten	71.307	96.500	103.893	127.500	127.500	7.393	32.586
3 Opbrengsten	4.650.690	4.602.770	5.046.917	5.028.793	4.713.616	444.147	396.227
4.1 Personeelslasten	3.805.621	3.624.440	3.882.657	3.961.249	3.935.838	258.217	77.037
4.2 Afschrijvingen	160.735	154.888	147.617	168.946	168.689	-7.271	-13.118
4.3 Huisvestingslasten	156.312	403.460	498.714	469.369	461.830	95.254	342.402
4.4 Overige lasten	419.524	381.575	504.884	417.470	417.470	123.309	85.360
4 Kosten	4.542.191	4.564.363	5.033.872	5.017.034	4.983.827	469.509	491.681
5 Financiële baten en lasten	21	0	0	0	0	0	-21
Buitengewoon resultaat				-192.061			
1 Resultaat	108.520	38.407	13.045	-180.301	-270.211	-25.363	-95.476

De baten zijn in 2021 9,6% hoger uitgevallen dan begroot. Daar staat tegenover dat de kosten 10,3% hoger uitvallen dan is voorzien. De hogere kosten zijn toe te schrijven aan de personele lasten en de huisvestingslasten. De personele lasten zijn € 258.000 hoger en de huisvestingslasten € 342.000 hoger dan begroot. In een van de volgende paragrafen zal de reden van deze overschrijdingen worden toegelicht.

Toelichting op de staat van baten en lasten

Baten

Overzicht van begroting en realisatie van baten 2021

	Begroting	Realisatie	Verschil
	2021	2021	
3.1 Rijksbijdragen	4.499.721	4.933.607	433.886
3.2 Overheidsbijdragen	6.549	9.417	2.868
3.5 Overige baten	96.500	103.893	7.393
3 Opbrengsten	4.602.770	5.046.917	444.147

De baten laten een stijging zien van € 444.147 ten opzichte van de begroting. De grootste stijging zit in de rijksbijdragen.

3.1 Rijksbijdragen

De totale rijksbijdrage zijn €433.886 hoger dan begroot.

De rijksbijdragen worden grotendeels bepaald door het aantal leerlingen. Per 1 oktober 2019 waren er 670 leerlingen en per 1 oktober 2020 waren er 664 leerlingen. Door deze daling in

het aantal leerlingen (6) daalt de rijksvergoeding. Er is toch een flinke stijging in de rijksvergoeding ten opzicht van voorgaand jaar. Dit wordt veroorzaakt door de indexering van 3,1%. Daarnaast zijn er gelden uit het nationaal programma onderwijs van €196.000 ontvangen over 2021. Dit was niet bekend bij het opstellen van de begroting. Ook is er vanuit de regeling inhaal- en ondersteuningsprogramma Corona €44.250, Extra handen in de klas €96.096 en Schoolkracht €22.815 ontvangen.

3.2 Overige overheidsbijdragen

De subsidie van de Provincie Fryslân voor de ondersteuning van de Friese taal was hoger dan verwacht.

3.5 Overige baten

In geheel 2021 is er een medewerker gedetacheerd, waardoor er extra gelden binnenkomen.

Lasten

Overzicht van begroting en realisatie van lasten 2021

	Begroting 2021	Realisatie 2021	Vershil
4.1 Personeelslasten	3.624.440	3.882.657	258.217
4.2 Afschrijvingen	154.888	147.617	-7.271
4.3 Huisvestingslasten	403.460	498.714	95.254
4.4 Overige lasten	381.575	504.884	123.309
4 Kosten	4.564.363	5.033.872	469.509

De totale lasten overschrijden de begroting met € 469.509.

In hierna volgende paragrafen worden de separate kostensoorten nader toegelicht.

Personeelslasten

In de begroting was de inzet van 48 fte meegenomen (incl. vervanging ziekte). Door de verwachte leerlingekrimp werden er geen nieuwe medewerkers in vaste dienst aangenomen. Echter door de extra beschikbaar gestelde middelen uit de regeling 'nationaal programma onderwijs', inhaal- en ondersteuningsprogramma corona, extra hulp voor de klas en schoolkracht zijn er extra leerkrachten ingezet. In 2021 is hierdoor 57 fte ingezet (stijging €400.000). Ter vergoeding van de vervangingen is een totale som van €366.000 ontvangen, er was €225.000 begroot (daling €141.000).

4.2 Afschrijvingslasten

De afschrijvingen zijn gedaald aan de realisatie 2020 en de begroting 2021. De begrote investeringen zijn grotendeels uitgevoerd, maar door verschillende afschrijvingstermijnen in de categorieën vallen de afschrijvingskosten lager uit.

4.3 Huisvestingslasten

De huisvestingslasten zijn €95.000 hoger dan begroot. Dit wordt veroorzaakt door de post overige huisvestingslasten. Binnen deze post valt de voorziening groot onderhoud. Een extra dotatie groot € 96.500 is dan, ter financiering van het grootonderhoudsplan voor 2022-2031. Verder zijn de onderhoudskosten (€15.000) en energieprijzen €15.000) zijn gestegen ten opzichte van de begroting van 2021.

4.4 Overige lasten

De overige lasten zijn €123.000 hoger dan begroot. De lasten van de kopieerkosten (€10.000), ICT (€10.000), Leermiddelen (€63.000) en Projecten / Activiteiten (€40.000) zijn toegenomen, daar staat tegenover dat het budget voor Public Relations (€10.000) niet is besteed.

H 7. TOEKOMSTPARAGRAAF

Bestuurlijke ontwikkelingen

Strategisch beleid

In 2017 is het vorige Strategisch Beleid geëvalueerd en is het Strategisch Beleidsplan 2017-2021 'Zijn wie je bent' vastgesteld. PCBO Ferwerderadiel is trots op de bereikte resultaten van de afgelopen jaren. Bij de totstandkoming hebben meerdere geledingen actief geparticipeerd. Ondanks dat het bestuur nastreeft om als zelfstandige organisatie te blijven voortbestaan om ons doel – het in stand houden en bevorderen van kwalitatief goed christelijk onderwijs in onze dorpen – te realiseren, gebiedt de realiteit van de daling van het aantal leerlingen ons om daarop te anticiperen. In 2019 is het proces gestart om de mogelijkheden van samenwerking met andere organisaties te onderzoeken. Wanneer wij spreken over samenwerking, maken we een onderscheid tussen samenwerking op bestuurlijk niveau en samenwerking op operationeel niveau.

Bestuurlijk niveau

In 2021 zijn de gesprekken op bestuurlijk niveau met PCBO Dantumadeel doorgedaan en is getracht om samen met PCBO Dantumadeel conform de opgestelde intentieverklaring intensiever met elkaar gaan samenwerken. Hieruit zal voortvloeien, dat uiterlijk na 2,5 jaar een fusieonderzoek tussen beide verenigingen worden gestart.

Hieraan liggen de volgende overwegingen ten grondslag:

- Dat de identiteit van beide verenigingen goed op elkaar aansluit;
- Dat beide verenigingen relatief klein zijn en dat de bestuurlijke kwetsbaarheid groter wordt;
- Dat het voor kleine organisaties steeds moeilijker wordt om het onderwijs te organiseren;
- Dat beide directeuren-bestuurders het voornemen hebben om nog ongeveer 4 jaar te blijven werken.

Echter, door alle beperkingen door corona hebben de meeste geplande gezamenlijke activiteiten ook in 2021 geen doorgang kunnen vinden. Deze zijn doorgeschoven naar 2022. In 2022 zal het proces tot bestuurlijke samenvoeging worden versneld met het doel om met ingang van 1 augustus 2023 de beoogde fusie te hebben gerealiseerd. Het nieuwe strategische beleid wordt in dat kader dan ook gezamenlijk opgesteld.

Operationeel niveau

De openbare scholen binnen de gemeente Ferwerderadiel zijn gevestigd in Ferwert en Hallum. Met Onderwijsgroep Elan zijn vanaf 2020 gesprekken gevoerd naar aanleiding van de vragen vanuit het dorp om de mogelijkheden van samenwerking tussen beide scholen in Hallum verder te onderzoeken. Hiertoe is in 2020 een draagvlakonderzoek uitgevoerd. De resultaten hiervan zijn als gevolg van corona pas in 2021 met de achterbannen besproken. Begin juni 2021 heeft het bestuur van Elan Onderwijsgroep ons laten weten er geen draagvlak is om de scholen te gaan samenvoegen en dat om die reden de fusiebesprekingen worden beëindigd. Er blijft natuurlijk regelmatig overleg over zaken die de scholen in de dorpen raken. Onze scholen profileren zich als aantrekkelijke open christelijke scholen waar christelijke en niet-christelijke ouders vol vertrouwen hun kinderen onderwijs laten volgen. Doordat we als vereniging kleiner zijn dan veel onderwijsinstellingen zijn we samen met onze keuze voor identiteit herkenbaarder.

H 8. CONTINUÏTEITSPARAGRAAF

De leerlingendaling als gevolg van de krimp zal de komende jaren doorzetten. In algemene zin komen er door de leerlingendaling steeds minder financiële middelen ter beschikking van het onderwijs. Om het tekort aan beschikbare leerkrachten op te vangen, worden er geen leerkrachten ontslagen en wordt waar mogelijk uitbreiding van het personeelsbestand nagestreefd. Hiermee kan het natuurlijk verloop en het tekort aan vervangers worden opgevangen. In 2022 zal ook de extra subsidie vanuit het Nationaal Programma Onderwijs gedeeltelijk worden gebruikt om nieuwe uitval van lessen door een tekort aan leerkrachten tegen te gaan. De verplichtingen die hieruit voortvloeien worden opgevangen door het natuurlijk verloop de komende jaren. Op deze wijze wordt voorkomen dat er meer leerachterstanden ontstaan en kunnen de door corona veroorzaakte achterstanden effectiever worden weggewerkt.

In deze paragraaf wordt de wijze waarop de vereniging omgaat met de financiële gevolgen van het gevoerde en te voeren beleid weergegeven. Hierbij wordt inzicht gegeven in een aantal kengetallen op het te verwachten exploitatieresultaat in de komende jaren en de ontwikkeling van de vermogenspositie.

Overzicht kengetallen, realisatie 2021 en begroting 2022-2023-2024

	Realisatie 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024
1. Vermogensbeheer				
Solvabiliteit 2	79%	67%	63%	56%
Huisvestingsratio	10%	10%	11%	11%
2. Budgetbeheer				
Rentabiliteit	0,26%	-3,59%	-5,73%	-7,87%
Liquiditeit	2,41	0,77	0,51	0,06
3. Weerstandsvermogen				
Weerstandsvermogen	35%	30%	26%	19%
4. Reserves				
Signaleringswaarde publiek eigen vermogen	1.566.603	2.077.816	2.061.262	2.039.013
Feitelijk publiek eigen vermogen	359.066	65.054	-206.357	-562.623
Reservepositie	-1.207.537	-2.012.762	-2.267.619	-2.601.636
5. Personeels- en leerlingkengetallen				
FTE Directie	4,23	4,70	4,70	4,70
FTE OP	11,68	38,00	36,50	34,70
FTE OOP	41,55	10,50	9,70	8,70
FTE Totaal	57,46	53,20	50,90	48,10
Aantal leerlingen (t-1)	664	639	640	629

Toelichting

Solvabiliteit

De solvabiliteit geeft de verhouding aan tussen 'het eigen vermogen inclusief de voorzieningen' en 'het totale vermogen'. Het geeft aan in hoeverre de organisatie in staat is om te voldoen aan de totale schulden. De norm is vooralsnog 50%. De organisatie zit ruim

boven de vastgestelde norm met een solvabiliteit van 56% in 2024. Dit geeft aan dat de organisatie ruim voldoende in staat is om haar schulden te voldoen.

Huisvestingsratio

De huisvestingsratio is de verhouding tussen de huisvestingslasten (inclusief de afschrijvingen gebouwen en terreinen) en de totale lasten. De huisvestingsratio geeft het aandeel van de totale huisvestingslasten in verhouding van de totale lasten weer. Hierbij wordt een maximum van 10% als norm gehanteerd. De vereniging heeft in 2024 een huisvestingsratio van 11% en zit hiermee boven de grens.

Rentabiliteit

De rentabiliteit wordt bepaald door het 'resultaat uit gewone bedrijfsvoering' (exploitatieresultaat) te delen door het totaal aan baten. In non-profit organisaties wordt de rentabiliteit ook wel het begrotingsoverschot genoemd (of het begrotingstekort bij een negatief exploitatieresultaat). De norm is positief. Vanaf 2022 wordt de norm niet behaald en zal de rentabiliteit negatief zijn. Om de negatieve rentabiliteit te beperken zullen er in 2022 strategische keuzes gemaakt moeten worden.

Liquiditeit

Het kengetal liquiditeit (current ratio) is de verhouding tussen de 'vlottende activa' (vorderingen en liquide middelen) en de 'vlottende passiva' (kortlopende schulden). Het geeft aan in hoeverre de organisatie in staat is om te voldoen aan de kortlopende schulden. De signaleringswaarde van de inspectie bedraagt minimaal 0,75. De norm van de vereniging is vastgesteld op 1,3. Per 31 december 2021 is de liquiditeit 2,36. Hiermee wordt voldaan aan de norm van de vereniging. De verwachting is dat de vereniging in 2022 onder hun eigen norm, maar ook onder de signaleringswaarde van de inspectie gaan komen. Door middel van het structureel monitoren van de liquiditeit en door (financieel) bij te sturen waar nodig tracht PCBO Ferwerderadiel in 2022 te voorkomen om onder de signaleringswaarde te komen.

Weerstandvermogen

Het weerstandvermogen is de verhouding tussen het 'totale eigen vermogen' minus de 'materiele vaste activa' en het totaal van de 'rijksbijdragen'. Het geeft een indicatie van de financiële veerkracht en continuïteit na een calamiteit. De norm is 10 – 20%, afhankelijk van het risicoprofiel van de organisatie. Nu de organisatie erboven zit (35% in 2021) betekent dit dat er meer dan voldoende vermogen is opgebouwd om onvoorziene risico's op te vangen. Het weerstandvermogen daalt in 2024 tot 19% en voldoet dan nog steeds aan de norm.

Reserves

De bovengrens voor de reservepositie bedraagt groter dan 0. Door de inspectie van het onderwijs is deze reservepositie ontwikkeld om bovenmatige reserves te signaleren. Indien de reservepositie groter dan 0 is, kan er sprake zijn van een bovenmatig eigen vermogen. Bij de vereniging blijft de reserve positie de komende jaren onder 0. Dit betekent dat er geen te hoge reserves aangehouden worden.

Overzicht balans, realisatie 2020-2021 en begroting 2022-2023-2024

Balans	Realisatie 2020	Realisatie 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024
1.2 Materiële vaste activa	1.390.522	1.295.735	1.784.255	1.712.710	1.626.868
1.5 Vorderingen	264.353	425.502	113.414	113.413	113.414
1.7 Liquide middelen	679.587	857.473	490.925	290.738	-62.281
Totaal activa	2.334.462	2.578.710	2.388.594	2.116.861	1.678.000
2.1 Eigen Vermogen (publiek)	309.746	359.066	65.054	-206.357	-562.623
2.1 Eigen Vermogen (privaat)	1.458.188	1.421.913	1.434.308	1.435.508	1.436.708
2.2 Voorzieningen	169.626	265.958	102.458	100.937	135.074
2.4 Kortlopende schulden	396.902	531.773	786.773	786.773	786.773
Totaal passiva	2.334.462	2.578.710	2.388.594	2.116.861	1.795.932

De mutatie in de materiële vaste activa is berekend op basis van de begrote investeringen minus de berekende afschrijvingen. Er wordt rekening gehouden met de volgende investeringen:

Omschrijving	2022	2023	2024
Onderhoud	555.878	79.266	63.476
meubilair	6.292	12.879	9.941
ICT	5.000	5.000	
Totaal	567.170	97.145	73.417

De vorderingen zullen sterk dalen per 2022 doordat de vereenvoudiging van de bekostiging wordt ingevoerd. De vordering op OCW komt hierdoor volledig te vervallen.

De liquide middelen zijn opgenomen op basis van onderstaand kasstroomoverzicht:

	Werkelijk 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024
Kasstroom uit operationele activiteiten				
Saldo Baten en Lasten	13.045	11.759	-270.211	-355.066
<i>Aanpassingen voor:</i>				
- Afschrijvingen	147.617	168.946	168.689	159.260
- Mutaties voorzieningen	96.332	-163.500	-1.521	34.137
<i>Veranderingen in vlottende middelen:</i>				
- Vorderingen	-23.324	-	1	-
- Schulden	88.522	137.068	-	-
kasstroom uit bedrijfsoperaties:				
- Ontvangen interest	-	-	-	-
Totaal kasstroom uit operationele activiteiten:	322.192	154.273	-103.043	-161.669
Kasstroom uit investeringsactiviteiten				
Investerings in MVA (-/-)	-144.305	-567.170	-97.145	-73.417
Totaal kasstroom uit investeringsactiviteiten:	-144.305	-567.170	-97.145	-73.417
Kasstroom uit financieringsactiviteiten				
Nieuw opgenomen leningen				
Aflossing langlopende schulden				
Totaal kasstroom uit financieringsactiviteiten	-	-	-	-
Mutatie liquide middelen				
Beginstand liquide middelen	679.586	857.473	444.576	244.389
Mutatie liquide middelen	177.887	-412.897	-200.188	-235.086
Eindstand liquide middelen	857.473	444.576	244.389	9.303

	Realisatie	Begroting	Begroting	Begroting
Meerjaren exploitatie	2021	2022	2023	2024
3.1 Rijksbijdragen	4.933.607	4.893.992	4.578.815	4.379.681
3.2 Overheidsbijdragen	9.417	7.301	7.301	7.301
3.5 Overige baten	103.893	127.500	127.500	127.500
3 Opbrengsten	5.046.917	5.028.793	4.713.616	4.514.482
4.1 Personeelslasten	3.882.657	3.961.249	3.935.838	3.831.383
4.2 Afschrijvingen	147.617	168.946	168.689	159.260
4.3 Huisvestingslasten	498.714	469.369	461.830	461.435
4.4 Overige lasten	504.884	417.470	417.470	417.470
4 Kosten	5.033.872	5.017.034	4.983.827	4.869.548
5 Financiële baten en lasten	0	0	0	0
Buitengewoon resultaat		-192.061		
1 Resultaat	13.045	-180.301	-270.211	-355.066

Toelichting

In de meerjarenexploitatie is rekening gehouden met de geformuleerde doelstellingen, activiteitenplannen, de meerjareninvesteringsplannen, het onderhoudsplan en het meerjarenbestuursformatieplan.

Bij het opmaken van deze meerjarenbegroting is nog niet geanticipeerd op de cijfermatige resultaten, die de komende jaren een negatief beeld laten zien. In 2022 zal hierop worden ingespeeld. Uitgangspunt blijft dat er op een klein positief resultaat kan worden gekoerst, om ook in de komende jaren niet in de problemen te komen. Zoals hierboven geschetst, betekent dit dat ook voor 2022 en verder anticiperende maatregelen genomen dienen te worden. Zie voor vaststellen van meerjarenbegroting door CIT bij PCBO Ferwerderadiel Bijlage 1.

Interne risicobeheersings- en controlesysteem

Het bestuur is verantwoordelijk voor het beheersen van de risico's verbonden aan de strategie en de activiteiten van de organisatie, het handelen van medewerkers en de maatschappelijke positionering van de organisatie.

Het totale stelsel van functiescheidingen, autorisaties en andere maatregelen en procedures ondersteunt het bestuur bij het beheersen van de processen en de risico's. Naast de inbedding van interne beheersing vanuit de lijn, vindt monitoring van het niveau van interne beheersing en de naleving ervan vanuit de directie plaats en vanuit het administratiekantoor Preadyz, onder meer door het uitvoeren van onderzoeken op de naleving van maatregelen en procedures. De directeur-bestuurder, ondersteund door een adviseur van Preadyz, bewaakt tevens de opvolging van de door de externe accountant, medewerkers van Preadyz en eventuele overige partijen gedane aanbevelingen op het gebied van interne beheersing en rapporteert hierover minimaal twee keer per jaar.

Het bestuur is van mening dat het gehele stelsel van het interne risicobeheersings- en controlesysteem bijdraagt aan het rechtmatig en doelmatig realiseren van de doelstellingen van de vereniging.

Belangrijkste risico's en onzekerheden

Schoolbesturen hebben te maken met risico's, niet voorziene ontwikkelingen met een financieel risico, of voorziene risico's waarvan de financiële gevolgen niet voldoende zijn in te schatten. Hoewel er in 2021 meer middelen naar het primair onderwijs zijn gegaan, blijft de mismatch tussen de rijk bekostigde en de werkelijke personele lasten een groot financieel risico. Dit geldt zeker voor een kleine organisatie als de onze. Een weloverwogen aanstellingsbeleid beperkt dit risico, maar staat tegelijk haaks op de noodzaak om nieuw personeel te zoeken en te binden.

De krimp van het aantal leerlingen in onze regio zet door, maar een groter negatief effect betreft de krapte op de arbeidsmarkt. Door de NPO-gelden is de markt van vakmensen in het onderwijs geheel leeg. Onze invalpoule is opgedroogd. Het vinden van invallers was in 2021 lastiger dan voorheen. De reden hiervoor was wederom corona. Veel collega's waren afwezig na een test of door besmetting, waar soms geen adequate oplossing voor was. Of dat tot imagoschade heeft geleid, weten we nog niet, maar is wel een risico.

Een ander risico betreft de vereenvoudiging van de bekostiging van het primair onderwijs. Scholen voor het basisonderwijs krijgen vanaf 1 januari 2023 een basisbedrag per leerling en school. De volledige bekostiging wordt vanaf dat moment per kalenderjaar vastgesteld. Gedurende de overgangperiode van drie jaar zal PCBO Ferwerderadiel zich moeten aanpassen aan de financiële effecten van deze vereenvoudiging.

Bijlage 1 Verslag Commissie Intern Toezicht 2021

Inleiding

Met dit jaarverslag legt de Commissie Intern Toezicht van de vereniging PCBO Ferwerderadiel verantwoording af van haar werkzaamheden in het kalenderjaar 2021. De Commissie Intern Toezicht (CIT) is een toezichthoudend orgaan binnen de vereniging en heeft de volgende taken:

- **toezichthoudende taak op bestuur en organisatie van PCBO Ferwerderadiel**
- **klankbord- en adviestaak voor bestuur en organisatie**
- **verantwoording afleggen aan de leden van de vereniging**

De verhoudingen tussen het Bestuur en de CIT alsmede hun taken en hun bevoegdheden zijn (deels) statutair bepaald en vastgelegd. Deze documenten bestaan onder meer uit de statuten van de vereniging en het Toezichtkader. De documenten zijn te raadplegen op de website www.pcbo-ferwerderadiel.nl.

In deze notitie geeft de Commissie Intern Toezicht informatie over de uitoefening van de bij de Commissie belegde taken en bevoegdheden.

Samenstelling en governance

De samenstelling van de Commissie Intern Toezicht in 2021:

Voorzitter: dhr. M.Bron
Algemeen lid: mw. S. Soepboer-Paulussen
Algemeen lid: mw. J. Hellema-Galema
Algemeen lid: mw. M. Fortuin (vanaf september 2021)

Met de huidige governancestructuur beschikt PCBO Ferwerderadiel over een formele (organieke) scheiding tussen toezicht en bestuur en voldoet zij aan de eisen van de wet 'Goed onderwijs, goed bestuur'. Tevens onderschrijft de vereniging de 'Code Goed Bestuur in het Primair Onderwijs' van de PO-raad. De bestuurders en toezichthouders zijn dan ook aanspreekbaar op de toepassing ervan. Bij vermenging van een bestuursfunctie met een toezichthoudende functie bij een andere onderwijssector wordt door het CIT hierover verantwoording afgelegd.

Werkwijze

De Commissie Intern toezicht vergaderde in 2021 4 keer regulier. Deze vergaderingen werden vanwege de coronacrisis deels online gehouden. Tijdens de vergaderingen werd naast de uitoefening van taken en bevoegdheden de (algemene) gang van zaken besproken. Daarnaast heeft er nog een gezamenlijke vergadering plaatsgevonden met de CIT van PCBO Dantumadiel.

De Commissie Intern Toezicht evalueert jaarlijks haar eigen functioneren en legt dit vast in een evaluatieverslag. Het doel is om vanuit de CIT een actieve bijdrage te leveren aan de strategische ontwikkeling van PCBO Ferwerderadiel. Om een adequaat en professioneel toezicht te borgen is PCBO Ferwerderadiel lid van de Vereniging van Toezichthouders In Onderwijsinstellingen (VTOI). De CIT kan bij de VTOI terecht voor ondersteuning op het vlak van goed en professioneel toezicht. In het kader van de horizontale dialoog voert de CIT jaarlijks gesprekken met de voltallige GMR (thematisch) en 1 keer per jaar met de voorzitter van de GMR. Daarnaast is er een jaarlijks gesprek met de schooldirecteuren.

Werkgeversrol

De Commissie Intern Toezicht hanteert een jaarlijkse cyclus van functionerings- en beoordelingsgesprekken met de algemeen directeur Ben Mooibroek. Het jaargesprek met hem heeft plaatsgevonden op 18 mei 2021, voorafgaand aan een reguliere CIT-vergadering.

Specifieke taken en bevoegdheden

De Commissie Intern Toezicht oefent specifieke taken en bevoegdheden uit. Ten aanzien van deze specifieke taken en bevoegdheden kan de volgende indeling worden aangebracht:

1. Zaken die de Commissie Intern Toezicht betreffen
2. Werkgeverschap over de algemeen directeur van de vereniging
3. Zaken die het Bestuur van de vereniging betreffen
4. Toezien op de naleving van wettelijke voorschriften
5. Overige specifieke zaken die de goedkeuring van de Commissie Intern Toezicht behoeven

De specifieke taken en bevoegdheden in het onderstaande schema zijn ontleend aan de Statuten en het Toezichtkader. De opsomming is limitatief.

Zaken betreffende de Commissie Intern Toezicht

Omschrijving:	Datum:	Opmerking(en):
Overleg met de GMR	10 juni '21	Sandra en Janneke hebben via Teams een deel van de GMR-vergadering bijgewoond
Gesprek met schooldirecteuren	6 april '21	Informatief via Teams
Functioneringsgesprek algemeen directeur	18 mei '21	
Overleg CIT en algemeen directeur	17 mrt '21 18 mei '21 30 nov '21 7 sept '21	Onderwerpen: financiën, onderwijskwaliteit, strategie, HRM/personeel, organisatorisch (samenwerking PCBO Dantumadiel)
Algemene Ledenvergadering PCBO Ferwerderadiel	23 juni '21	
Gezamenlijke vergadering met CIT PCBO Dantumadiel	16 sept'21	Onderwerpen: kennismaking, identiteit, strategisch beleid, stappenplan
Overleg CIT en GMR	22 okt '21	overleg tussen beide voorzitters
Overleg voorzitter CIT en algemeen directeur	7 dec '21	overleg over financiën en goedkeuring (meerjaren) begroting 2022

Toelichting werkzaamheden 2021

De Commissie Intern Toezicht heeft zich het afgelopen jaar beziggehouden met het ondersteunen, adviseren en faciliteren van de directeur-bestuurder bij het managen van de vereniging op gebied van financiën, personeel, onderwijskwaliteit en de situatie rondom het coronavirus. Wat de financiën betreft, heeft het CIT het financieel beleidsplan goedgekeurd alsmede de meerjarenbegroting 2022-2025 van PCBO Ferwerderadiel. Verder ziet het CIT toe op een rechtmatige verwerving en rechtmatige en doelmatige besteding van middelen. Er is binnen onze vereniging sprake van een gezonde financiële situatie. Door de NPO-gelden zijn er extra handen in de klas mogelijk, maar door de krapte op de arbeidsmarkt is het lastig om voldoende onderwijspersoneel te vinden. Daarnaast zijn er nog de uitdagingen rondom corona, zoals een hoger ziekteverzuim, het hoge aantal leerlingen dat in quarantaine zit, de hoge energiekosten en het digitale onderwijs.

De ingezette intentieverklaring met onze eventuele strategische partner PCBO Dantumadiel heeft een vervolg gekregen in september 2021. Er is een gezamenlijke vergadering geweest met de CIT van PCBO Dantumadiel waarin op een open manier en in goede harmonie met elkaar over verschillende onderwerpen is gesproken. De geplande gezamenlijke algemene ledenvergadering van beide verenigingen op 30 september 2021 moest helaas worden afgezegd vanwege weinig tot geen belangstelling.

De CIT heeft Aksos benoemd als accountant. Na de accountantscontrole wordt de jaarrekening en het bestuursverslag gedeeld met de CIT. Na goedkeuring van de jaarrekening en het bestuursverslag door de CIT, vindt de ondertekening plaats.

In september 2021 is er een vergoeding uitbetaald aan de CIT-leden van €500.

In september 2021 is Meilana Fortuin toegetreden tot CIT. Dit heeft tot een positieve input van de CIT geleid en de CIT is erg blij met deze versterking.

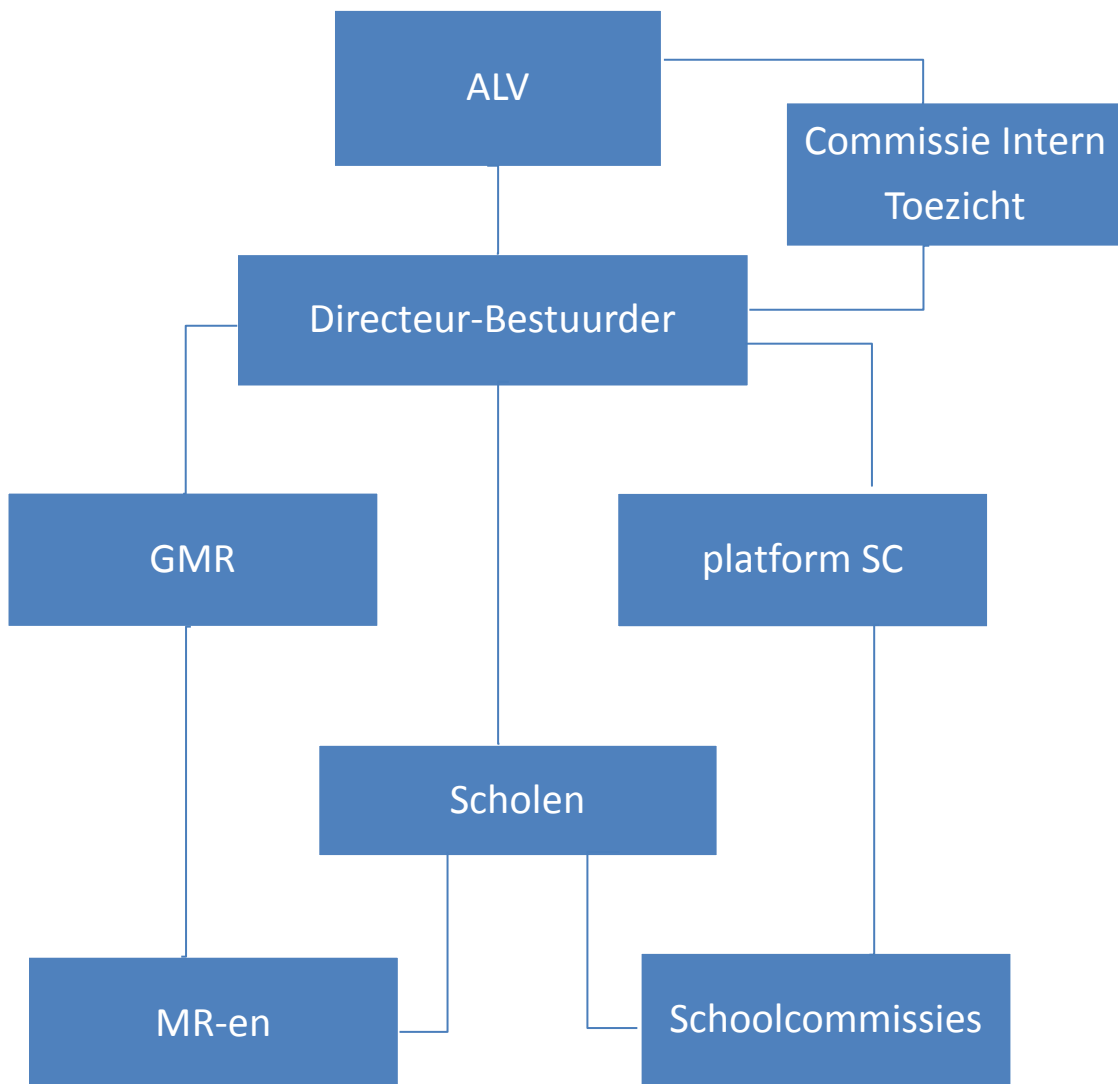
Ter afsluiting

Afrondend willen we ons positief uitspreken over alle medewerkers, ouders en leerlingen van PCBO Ferwerderadiel. In de steeds veranderende omstandigheden rondom de coronasituatie heeft iedereen enorm veel energie, creativiteit en vakmanschap geleverd waardoor ons onderwijs toch op een goed niveau is gebleven.

Met vriendelijke groet,

M. Bron, S. Soepboer-Paulussen, M. Fortuin en J. Hellema-Galema

Bijlage 2 Organogram PCBO Ferwerderadiel

Bijlage 3 Locaties scholen PCBO Ferwerderadiel

Vereniging PCBO Ferwerderadiel

Directeur-Bestuurder: dhr. B.P. Mooibroek
Bezoekadres: De Streek 4, 9172 NJ Ferwert
Postadres: Postbus 20, 9074 ZL Hallum
Telefoon: 0518 - 412489
telefoon: 06-55746414
e-mail: bmooibroek@pcbo-ferwerderadiel.nl

1. *Christelijke basisschool "De Welle" - Burdaard*
Directeur: Mevr. E. Leffring
Adres: Schoolstraat 10 - 9111 HH
Telefoon: 0519 - 332525
e-mail: welle@pcbo-ferwerderadiel.nl

2. *Christelijke basisschool "De Ikker" - Blija*
Directeur: Mevr. E. Leffring
Adres: Farrewei 16 a - 9171 LM
Telefoon: 0519 - 561247
e-mail: ikker@pcbo-ferwerderadiel.nl

3. *Christelijke basisschool "Op Streek" - Ferwert*
Directeur: dhr. J.W. Eelkema
Adres: De Streek 4 - 9172NJ / Postbus 6 - 9172 ZS
Telefoon: 0518 - 411229
e-mail : opstreek@pcbo-ferwerderadiel.nl

4. *Christelijke basisschool "It Fundamint" - Hallum*
Directeur: dhr. E. Sprenger
Adres: Offingaweg 32 - 9074 AK / Postbus 20 - 9074 ZL
Telefoon: 0518 - 431219
e-mail: esprenger@pcbo-ferwerderadiel.nl

5. *Christelijke basisschool "Aasterage" - Marrum*
Directeur: mevr. N. Folkertsma
Adres: Ringweg 26 - 9073 HH / Postbus 13 - 9073 ZK
Telefoon: 0518 – 411410
e-mail: aasterage@pcbo-ferwerderadiel.nl

Bijlage 4 Bestuurssamenstelling per 1-8-2021

Overzicht bestuursleden PCBO Ferwerderadiel per 1-8-2021

Naam:	Functie:	Ingangsdatum schooljaar:		Nevenfuncties
B.P. Mooibroek	Directeur-Bestuurder	1-8-2015		Eigenaar BPO-organisatieadvies

Overzicht leden Commissie Intern Toezicht PCBO Ferwerderadiel per 1-8-2021

Naam:	Functie:	Ingangsdatum jaar:	Tot:	Nevenfuncties
Martinus Bron	Voorzitter	2018	Medio 2022	DGA BronSnijder Woninginrichting
Sandra Soepboer-Paulussen	Secretaris	2017	Medio 2021	Gedragswetenschapper Rondomzorg Leeuwarden
Janneke Hellema-Galema	Lid	2020	Medio 2024	